

gemeente

Zoetermeer

AO/VIC plan 2020

Zoetermeer, oktober 2020

Inhoudsopgave

gemeente

Zoetermeer

.....	1
1. Vooraf	3
2. Controlejaar 2020.....	3
2.1 Terugblik op 2019	3
2.2 Focus controlejaar 2020.....	4
2.3 Overige belangrijke aandachtspunten.....	4
2.4 Positionering VIC	6
VIC-plan 2020	7
3.1 Richtlijnen bepalen steekproef (RBS).....	7
3.2 Overzicht uit te voeren VIC's.....	8
4. Administratieve Organisatie.....	10
4.1 Ontwikkelingen Procesvastlegging.....	10
4.2 Van programma procesoptimalisatie naar procesbeheer en ontwikkelingen.	11

1. Vooraf

Dit AO-VIC plan heeft betrekking op de periode 1 april 2020 tot 1 april 2021, oftewel het controlejaar 2020. In hoofdstuk 2 wordt een korte terugblik gegeven op het controlejaar 2019 en wordt er ook vooruit gekeken naar 2021. Daarnaast zijn ook de belangrijkste aandachtspunten voor het controlejaar 2020 opgenomen. In hoofdstuk 3 zijn de feitelijke VIC's voor 2020 opgenomen en is aangegeven of dit proces- en/of gegevensgerichte controles zijn en op welke wijze de steekproef wordt getrokken. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de AO werkzaamheden die lopend zijn en welke nog moeten worden uitgevoerd.

Dit VIC plan vloeit voort uit de gemeente brede (financiële)risicoanalyse die in het 2^e kwartaal van 2020 door het VIC-team -aan de hand van de euro's in de begroting- is uitgevoerd. De planning van de VIC's is niet in beton gegoten en kan waar nodig op basis van prioriteiten worden bijgesteld.

2. Controlejaar 2020

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt begonnen met vooruit te kijken naar de af te geven rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders. Vervolgens wordt er kort teruggeblikt op het controlejaar 2019 om daarna in te gaan op het controlejaar 2020 waarin belangrijke aandachtspunten en ontwikkelingen worden benoemd.

Naar verwachting moeten met ingang van het boekjaar 2021 colleges van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording gaan afgeven bij de jaarrekening. De verbijzonderde interne controlefunctie wordt hier in 2020 op ingericht in goed overleg met de externe accountant. Daarom is er ook een actuele gemeente brede (financiële)risicoanalyse met betrekking tot rechtmatigheid gemaakt en zullen de vastleggingen in het Key Control Dashboard steeds meer een rol gaan spelen bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. De scope van de rechtmatigheidsverantwoording door het college blijft gelijk aan die van de rechtmatigheidscontrole door de accountant, namelijk de financiële beheershandelingen met betrekking tot de baten en lasten en balansmutaties.

Wat wordt naar verwachting de rol van de accountant? Die gaat, zoals het er nu naar uit ziet, over 2021 een controleverklaring afgeven met alleen een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording opgesteld door het college.

2.1 Terugblik op 2019

Uitvoering VIC plan

Voor het controlejaar 2019 zijn 21 financieel kritieke processen opgenomen in het VIC plan. De controles zijn uitgevoerd en de bevindingen zijn besproken met de betreffende proceseigenaren.

De accountant heeft voor zijn controle kunnen steunen op de werkzaamheden van de VIC. Het controlejaar 2019 is in juni 2020 afgesloten met een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening.

2.2 Focus controlejaar 2020

Nieuw in 2020 is dat Concern Control een extra bewaking heeft georganiseerd op het opvolgen van aanbevelingen uit controles en onderzoeken. Deze bewaking betreft niet alleen de belangrijkste VIC adviezen, maar ook zaken die voortvloeien uit andere onderzoeken (zoals art. 213A) en specifieke B&W besluiten.

De belangrijkste adviezen vanuit verbijzonderde interne controles uit 2019 zijn door Concern Control op de lijst “urgent en belangrijk” of de lijst “niet urgent en belangrijk” gezet en besproken op DT-niveau. Nieuw op deze lijst is dat er ook eigenaren gekoppeld zijn aan de adviezen en dat deze zaken onderdeel uitmaken van de managementgesprekken zodat de voortgang gemonitord kan worden. De “minder belangrijke, maar wel urgente ” aanbevelingen vanuit de VIC volgen hun weg in het reguliere VIC proces. Dat wil zeggen dat er in KCD gebruik wordt gemaakt van het actiemanagement en dat adviezen aan proceseigenaren worden gelogd én dat zij hierop moeten reageren. De reactie van de proceseigenaar op het advies maakt altijd onderdeel van een volgende VIC.

Ten aanzien van de Governance, het sturen, beheersen, controleren en verantwoorden, ligt de focus van het VIC-team op de kwaliteit van de interne beheersing (AO/IC-processen en projecten) en op het actueel houden van de gemeente brede (financiële)risicoanalyse die is gemaakt aan de hand van de begroting.

Bovenstaande punten krijgen in het werkpakket van de VIC 2020 inhoud door extra aandacht voor:

1. betere zichtbare vastlegging van de VIC zelf
2. regelmatige terugkoppeling in het teamoverleg over zowel planning, als uitkomsten VIC en advisering aan proceseigenaren
3. de huidige risicoanalyse voor de processen in KCD -waar een VIC op uitgevoerd wordt voorzien van een update
4. risicomanagement: waarbij het team VIC in 2020 een meerdaagse cursus risicomanagement volgt in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording
5. de inzet van de generieke tool (KCD) met eenduidige vastlegging en logging van opzet en uitvoering VIC, meer scherp te brengen in rapportages over relatie “adviezen – opvolging ervan” en het betrekken van business advies daarbij. De accountant eerder (bijvoorbeeld al bij het lijncontrole gesprek) betrekken bij voortgang van de VIC en die voortgang actief vastleggen/bespreken /afconcluderen.

2.3 Overige belangrijke aandachtspunten

Rechtmatigheid: inkoop- en aanbesteding, fiscaal in control

Deze onderdelen krijgen vorm door:

6. Samen met de accountant en de afdeling Inkoop bezien of en hoe de VIC op rechtmatigheid van aanbestedingen kan worden aangepast, zodat deze controle minder arbeidsintensief wordt. Waar nodig zal dan een meer gegevensgerichte (of risico-gestuurde) controle plaatsvinden.
7. In overleg met de fiscaal adviseur bezien hoe de werkzaamheden m.b.t. fiscaliteiten kunnen worden vastgelegd in het KCD. Basis vormen de in het fiscaal jaarplan per afdeling / concern breed onderkende risico's.

Getrouwheid van prestatielevering (ketenpartners, verbonden partijen)

8. Dit onderdeel krijgt vorm door aandacht voor inkoop (controle) H10 op gebied van Jeugdzorg en H6 voor de WMO. Gelet op de rechtmatigheidsverantwoording die het college vanaf 2021 gaat afgeven zal opnieuw bepaald moeten worden hoe om te gaan met onzekerheden in de verantwoording van sommige zorginstellingen. Daarbij zal ook worden gekeken in hoeverre de “soft controls” (zoals cliënt ervaringsonderzoeken) kunnen bijdragen aan meer zekerheid over de geleverde zorg.

Controleprotocol

9. Het controleprotocol wordt actueel gehouden via een expliciet besluit bij wijzigingen in de regelgeving. Een medewerker van het Team AO/VIC controleert of de lijst actueel en volledig is en stuurt de lijst jaarlijks ter kennisgeving naar het college en de raad.

Controledossier Sociaal Domein

10. Naast de reguliere VIC's worden de volgende werkzaamheden m.b.t. het Sociaal Domein uitgevoerd:
 - het opstellen van een centraal controledossier voor Jeugd en WMO voor zowel intern als extern (accountant) gebruik
 - op basis van informatie van H10 en H6 het controledossier ten behoeve van de controle door de accountant vullen en bijhouden
 - het analyseren van binnengekomen controle informatie (controleverklaringen instellingen)
 - opstellen van financiële controle overzichten (Jeugd en WMO) ter verkrijging van inzicht in bedrag/aard controleverklaring, betalingen en rechtmatigheid
 - de in 2019 uitgevoerde interne controle (door de backoffice PGB) op de zorglevering met PGB (klanttevredenheidsonderzoek, uitvraag zorglevering o.b.v. een steekproef en analyse op de bestedingen versus de budgetten) zijn door de accountant als goed beoordeeld en zullen dus ook in 2020 door de afdeling worden uitgevoerd en door de VIC worden beoordeeld.
 - het opstellen van een overzicht van fouten en onzekerheden voor de rechtmatigheidsparagraaf van de jaarrekening.

SISA

11. De processen BUIG (Participatiewet/IOAW/IOAZ), Bbz, Onderwijsachterstandenbeleid, Wet Educatie Beroepsonderwijs, TOZO, Reductie energieverbruik, subsidieregeling verkeerslawaaai en de SPUK dienen financieel verantwoord te worden via de SISA-bijlage als onderdeel van de jaarrekening. De VIC-medewerkers voeren de controle uit op deze financiële verantwoording en op de volledigheid van de achterliggende documenten. Bij de nieuwe TOZO regeling zijn de VIC medewerkers bij aanvang reeds betrokken in het proces. Dit heeft er onder ander toe geleid dat er al een aantal specifieke controles zijn uitgevoerd op verzoek van de projectleiding (controle op mis- en oneigenlijk gebruik en een lijncontrole voor het onderdeel levensonderhoud en bedrijfslening). Daarnaast is ook de accountant vroegtijdig betrokken bij de wijze waarop de TOZO regeling wordt uitgevoerd in Zoetermeer.

2.4 Positionering VIC

De nieuwe positionering van het team AO/VIC binnen de eenheid Concern Control (voorheen binnen Financiën en Control) zorgt voor een meer onafhankelijke positie t.o.v. de lijnafdelingen. Met de aanstelling van een Concern controller eind 2019 en het formeel overhevelen van de VIC-medewerkers is dit proces geborgd. De eenheid concern control bestaat in 2020 uit 1 Concern controller, 2 senior control medewerkers en 7 AO/VIC-medewerkers.

VIC-plan 2020

In dit hoofdstuk zijn de VIC's opgenomen die op basis van de gemeente brede (financiële) risicoanalyse in 2020 worden uitgevoerd.

Na de uitkomst van de lijncontrole wordt bepaald of er procesgericht wordt gecontroleerd of meer gegevensgericht. Indien nodig een combinatie van beiden waarbij het iedere keer van belang is om na te gaan op welke wijze het proces is geborgd zodat er een uitspraak kan worden gedaan over de rechtmatigheid.

3.1 Richtlijnen bepalen steekproef (RBS)

In deze paragraaf wordt aangegeven wat de richtlijnen zijn die de VIC hanteert bij het bepalen van de deelwaarneming. Bepalend is de uitkomst van de lijncontrole en hoe vaak de beheersmaatregelen voorkomen in de praktijk. In onderstaande tabel is dit weergegeven.

Frequentie beheersingsmaatregel	Aantal (deelwaar)-nemingen	Bij 1 fout uitbreiden naar
Dagelijkse maatregel	25	40
Wekelijkse maatregel	5	o.b.v. professional judgement
Maandelijks maatregel	2	idem
Maatregel per kwartaal	1	idem
Jaarlijkse maatregel	1	idem

Tijdsplanning

Alle lijncontroles (indien van toepassing) dienen gereed te zijn voor de start van de interimcontrole door de accountant. Dat wil zeggen vóór 28 september 2020. Alle eerste halfjaarcontroles dienen eveneens vóór 28 september 2020 gereed te zijn.

Alle jaarlijkse, 2de halfjaar controles en de SISA controles dienen vóór 28 februari 2021 gereed te zijn of in ieder geval voor de start van de jaarrekeningcontrole door de externe accountant.

De voortgang van de VIC zal ieder kwartaal aan de concerncontroller worden gerapporteerd. Wijzigingen in het plan worden direct gemeld.

3.2 Overzicht uit te voeren VIC's

	Halfjaarlijkse controle	Aard controle	Steekproef	VIC'er
1	Inkoop & Aanbesteding	gegevensgericht	Bepaald door accountant	Ilse
2	Betalingsverkeer	Procesgericht	Bepaald door accountant	Gerard
3	Participatiewet	Procesgericht	RBS	Hubertine
4	Re-integratie	Procesgericht	RBS	Hubertine
5	IOAW/IOAZ/BBZ	Proces/gegevensgericht	RBS	Ivo
6	WMO / PGB	Procesgericht	RBS	Hubertine
7	Jeugd / PGB	Procesgericht	RBS	Ivo
8	Subsidieverstrekkings/vaststellingen, w.o. OKE	Procesgericht	RBS	Theo
9	Salarissen en vergoedingen	Procesgericht	RBS	Gerard
10	Belastingen	Procesgericht	RBS	Rob
Jaarlijkse controle, wel lijncontrole vóór interim controle				
11	Grexen/grond- en vastgoed aan en verkopen	Procesgericht	RBS	Rob/Crystal
12	Garantiestellingen	Procesgericht	RBS	Rob
13	Omgevingsvergunning	Procesgericht	RBS	Crystal
14	Huren en pachten grondbedrijf	Procesgericht	RBS	Theo
15	Verhuuropbrengsten	Procesgericht	RBS	Theo
16	Treasury	Procesgericht	RBS	Gerard
17	Algemene uitkering	Procesgericht	RBS	Gerard
18	Leges verordening/tarieven	Procesgericht	RBS	Crystal
19	Tozo	Procesgericht/gegevensgericht	Bepaald door accountant	Ivo/Hubertine
20	Zoetermeerse corona maatregelen	Procesgericht/gegevensgericht	Bepaald door accountant	Hubertine
21	Controle op ID-bewijzen	Procesgericht	RBS	Rob

Jaarrekening werkzaamheden

	SISA controle			
1	BUIG (participatiewet/IOAW/IOAZ/Bbz)	Gegevensgericht	100%	Hubertine
2	BBZ 2004	Gegevensgericht	100%	Hubertine
3	Verkeerslawaaï	Gegevensgericht	100%	Hubertine
4	Onderwijsachterstandenbeleid	Gegevensgericht	100%	Ivo
5	Wet Educatie Beroepsonderwijs	Gegevensgericht	100%	Ivo
6	TOZO	Gegevensgericht	100%	Ivo/Hubertine
7	SPUK	Gegevensgericht	100%	Hubertine
8	Reductie energieverbruik	Gegevensgericht	100%	Hubertine
	Sociaal Domein			
9	Jeugd (PGB en Zin)	Gegevensgericht	100%	Ivo
10	Wmo (PGB en Maatwerkvoorzieningen)	Gegevensgericht	100%	Hubertine
11	Analyse jaarrekening t.b.v. de accountantscontrole	Gegevensgericht	100%	Ivo
	Parkeren			
12	Parkeeropbrengsten	Gegevensgericht	100%	Ivo

4. Administratieve Organisatie

Het team AO/VIC ondersteunt de organisatie bij het actueel houden van procesbeschrijvingen en verbeteren van de sturing en het beheer van de processen in de organisatie. Deze ondersteuning bestaat uit:

- het beschrijven van werkprocessen in het kader van de Administratieve Organisatie;
- borging van de procesbeschrijvingen op het Procesplein dat concern breed toegankelijk is;
- inzicht geven in de stand van zaken van het procesbeheer.

Op verzoek van proceseigenaren worden procesactualisaties gestart. Maar dit kan bijvoorbeeld ook voortkomen uit signaleringen uit de VIC's over tekortkomingen in het proces.

Bij de start van een VIC wordt met de proceseigenaar en de businessadviseur onder andere het huidige proces, de risico's en de werking van de beheersmaatregelen besproken. Zijn er geen wijzigingen dan wordt het proces direct opnieuw vastgesteld.

4.1 Ontwikkelingen Procesvastlegging

Om het uniform vastleggen van processen te bevorderen en centraal een beter zicht te krijgen op vastgelegde processen is aan afdelingen de processoftware van Engage beschikbaar gesteld.

Procesplein

Het beheer van processen vindt plaats in Engage. De inrichting van Engage is nog niet optimaal. De basis is nog niet volledig op orde en er zijn een aantal inrichtingsvraagstukken uit te werken.

In relatie met het actualiseren van processen en de vernieuwing van het Procesplein krijgt dit platform meer toegevoegde waarde voor de organisatie. Voorbeelden hierbij zijn het via processen kunnen vinden van formulieren, documenten, informatiebronnen etc. Informatie over de in gebruik zijnde kern applicaties en de functioneel beheerders is al raadpleegbaar via het Procesplein.

Voor de organisatie zijn de processen zichtbaar op Intranet, ENZO.

Op dit moment zijn er op ENZO drie plaatsen waar proces te vinden zijn

1. De via Mavim vastgelegde processen met de link naar het ENZO procesplein.
2. Het Engage procesplein dat nog in ontwikkeling is.
3. Processen ruimtelijke projecten.

Daarnaast worden nog:

4. op afdelingsschijven processen vastgelegd.
5. (proces) workflows in software pakketten.
6. en zijn de P&O processen vastgelegd in Profit en alleen voor P&O medewerkers zichtbaar.

Hoe we één procesplein kunnen bereiken zal terugkomen in het AO/VIC plan 2021.

Dit betekent ook dat Mavim voorlopig nog in de lucht zal blijven.

4.2 Van programma procesoptimalisatie naar procesbeheer en ontwikkelingen.

In 2019 is het drie jarige programma procesoptimalisatie “de wasstraat” gestart. Hierin is opgenomen dat gedurende deze periode diverse processen tot in detail worden geanalyseerd en verbeterd. Deze processen worden na vaststelling in Engage vastgelegd.

Het einde van dit programma betekent niet het einde van procesoptimalisatie, er is altijd wat te verbeteren en te beheren. Het programma is aan te merken als een soort inhaalslag om die processen waar een mogelijke bijdrage aan een financiële taakstelling zit snel op te pakken. In samenspraak met concerncontrol worden onderwerpen als proceseigenaarschap/ procescoördinatie en procesregie uitgewerkt.

Procesmining

Onder begeleiding van I&A is er een pilot bij het sociaal domein gestart om processen en controles nauwer aan elkaar te verbinden. Samen met de leverancier MAVIM wordt onderzocht hoe procesmining in de praktijk werkt en of deze software voor onze organisatie te gebruiken is.